

ENSKILT VATTEN

Mål

- Enskilda vattenanläggningar ska bygga på långsiktigt hållbara system, vara driftsäkra och ha låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning.

Rekommendationer

- Arbetet med att hitta lösningar på vattenfrågan i områden med vattenproblem (se kartan) ska intensifieras.
- En förutsättning för att bygglov ska beviljas i områden med vattenproblem (t.ex. brist på grundvatten eller saltvatteninträngning) är att vattenfrågan kan lösas med teknik som kommunen godkänner.
- Områdesvis bör tillståndsplikt för nya grundvattentäkter och energibrunnar införas, samt föreskrifter för uttag ur grundvattenmagasinen tas fram.
- Sprängningar prövas restriktivt, eftersom man riskerar att ändra grundvattnets flöde och kvalitet.
- Avsaltningsanläggningar får inte kopplas på grundvattenmagasin. Möjligheter att använda parallella vattensystem behöver utvecklas i stället.

Konsekvenser

Alltför stora uttag ur enskilda brunnar och dåligt fungerande enskilda avloppsanläggningar skapar sammantaget stora miljöproblem i kommunen. I takt med att allt fler fritidsfastigheter blir permanentbebodda i ett område ökar behovet av nya och bättre lösningar för vattenuttag. Metoder för alternativa uttagsmöjligheter måste utvecklas, till exempel möjligheter att magasinera grundvatten, fördröja avrinningen eller använda avsaltat havsvatten. Avsaltningsanläggningar

ska inte kopplas på brunnsvatten, då det medför att ett för stort vattenuttag kan göras med förvärrad saltvatteninträngning i hela magasinet som följd. Avsaltningsanläggningar är känsliga för störningar och kräver noggrann drift och skötsel. Anläggningarna drar stora mängder energi, särskilt om vattnet är kallt. Parallella vattensystem med till exempel avsaltat havsvatten för bad, disk och tvätt (BDT) och brunnsvatten för matlagning kan vara ett bra alternativ på många ställen.

Förutsättningar

Kommunen består till stor del av områden med tunna sedimentlager eller massiva marina leror. Båda marktyperna håller enbart små grundvattenmagasin. Tillgången på grundvatten är därför låg i stora delar av

kommunen. Det finns mer än 10 000 enskilda brunnar i kommunen.

Uttag av dricksvatten för husbehov för 1–2 familjer behöver normalt inte miljödöma. Inom vissa områden kan tillstånd behövas. Husbehov är det som ingår i normal vattenförbrukning, t.ex. är inte fyllning av pool att räkna som husbehov.

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel. Vattnet i enskilda brunnar har skiftande kvalitet men oftast analyseras det bara när vattnet smakar eller luktar illa eller när kvaliteten plötsligt förändras. De vanligaste problemen med vattnet i enskilda brunnar i Värmdö kommun är:

- **SALTVATTENINTRÄNGNING** Cirka 25 procent av de borrade brunnarna inom kommunen är påverkade av saltvatten. Problemen är störst sommartid och i kustnära, tätbefolkade områden. Med minskade brunnsdjup och uttagsmängder kan påverkan i viss mån hållas nere, men utvecklingen är den motsatta.

- **RADON** Problem finns inom kommunen framför allt på Ingarö, där cirka 20 procent av brunnarna har radonhalter som överstiger 500 Bq/l. Vattnet får åtgärdas innan det ges till småbarn. Cirka 5 procent av brunnarna har över 1 000 Bq/l vilket gör det otjänligt som dricksvatten. I övriga delar av kommunen är motsvarande siffror 7 procent överstigande 500 Bq/l respektive 0,5 procent över 1 000 Bq/l. Vid höga halter kan radonet luftas bort med en s.k. radonavskiljare.

- **BAKTERIELLT FÖRORENAT VATTEN** En kraftig ökning av antalet brunnar med förorenat vatten har tyvärr märkts under senare år, troligen p.g.a. permanentbosättning i fritidshus med avlopp som inte anpassats till den ökade belastningen. Därför bör de omprövas vart tionde år.

- **ÖVRIGA VANLIGA VATTENPROBLEM** Höga halter järn och mangan, svavelväte i djupborrade brunnar samt höga fluoridhalter förekommer ofta.

